

Проблеми читання і нова парадигма розвитку бібліотек

© *Олена Башун,
менеджер тренінгових центрів
програми “Бібліоміст”,
кандидат педагогічних наук*

Основні тенденції читання в Україні

Загальні статистичні дані по Україні

- **Населення України на 1.10.2010 – 45822214 (з них 31444122 (68,6%) – міське, 14378092 (31,4%) – сільське)**
- **Всього бібліотек – 20217 (у т. ч. публічних – 18271)**
- **Читачів всього – 18924600 (41,3% мешканців) (у т. ч. публічних – 13493100 (29, 4% мешканців)**
- **Всього відвідувань – 188657100 (9,9 відвідуваність) (у т. ч. публічних – 111345900 (відвідуваність – 8,2)**

Дослідження програми “Бібліоміст”

- бібліотеками скористалися минулого року 23% громадян України, 34% громадян України користувалися Інтернетом

Відвідування бібліотек за віком:

- 54,5% - 6-13 років
- 38,6% - 14-29 років
- 21,7% - 30-44 роки
- 18,1% – 55-59 років
- 12,7% – 60 і більше років

**Читання та
Інтернет-послуги
в бібліотеках
інших країн**

Читання дітей в Англії

(результати дослідження 700 дітей та 2 тис. дорослих)

- Спонукає дітей до читання приклад однолітків
- Кожен 5-й з дітей не читали книг «майже ніколи», кожен 3-й робить це час від часу, кожен 20-й взагалі ніколи не читав книжок у своєму житті
- 76% дорослих стикались з безграмотністю власних дітей
- 10% дорослих відзначили повну відсутність навичок читання та письма у дітей

Читання дітей в Англії

- **90% дорослих вважають себе винними у безграмотності дітей**
- **50% батьків зазначили, що їм важко змусити дітей після школи читати книжки, вони охоче займаються комп'ютерними іграми і не виявляють зацікавлення до читання**
- **46% дітей хотіли б, щоб батьки читали книжки разом з ними**

Користування Інтернетом у бібліотеках США

- **169 млн американців користуються бібліотеками, а це при населенні 309 млн складає 54,7%**
- **77 млн користуються Інтернетом в бібліотеках, а це 45,5%**

Користування Інтернетом у бібліотеках США

- Інтернет у бібліотеках використовують 40% користувачів (30 млн) для пошуку роботи. Причому 75% з них шукають вакансії в мережі, а половина з користувачів заповнює спеціальні он-лайн форми або складає резюме

Користування Інтернетом у бібліотеках США

- **37 % користувачів шукають інформацію щодо здоров'я. Серед них 82% шукають різні публікації щодо хвороб або медичного обслуговування. Приблизно третина з них шукає контакти з лікарями, а половина намагається записатись на прийом до медичної установи**

Користування Інтернетом у бібліотеках США

- **42% користувачів використовують Інтернет з метою допомоги в освітньому процесі. Серед них 37% (12 млн студентів) використовують бібліотечні комп'ютери для виконання домашніх завдань**

Користування Інтернетом у бібліотеках США

- за допомогою бібліотечних комп'ютерів користувачі можуть контактувати з представниками влади, громади та громадських організацій. 60% користувачів (43,3 млн) – використовують Інтернет в бібліотеці для спілкування з іншими людьми

:

Таким чином, останніми роками в діяльності бібліотек відбулися значні зміни

- **зменшення інтересу до послуг бібліотек**
- **зменшення кількості користувачів**
- **стрімкий розвиток комп'ютерних та Інтернет-технологій вимагає їх активного застосування в практиці роботи бібліотек**

Основні компоненти благополуччя бібліотек

(за висновком Міністра культури Великої Британії)

- вільний доступ до Інтернету
- перехід на 7-ми денний робочий тиждень з подовженим робочим днем
- можливість отримати в бібліотеці будь-яку книгу та інформацію

Висновок

- перспектива розвитку бібліотек – кардинальні зміни відповідно до потреб користувачів із використанням комп'ютерів та Інтернету, застосування нової парадигми бібліотеки 2.0 та веб 2.0-технологій

Зміна парадигми розвитку бібліотек на основі теорії бібліотеки 2.0

Теоретичне підґрунтя бібліотеки 2.0

- користувацько-центриський підхід, де головним є зміни, орієнтовані на потреби користувачів
- бібліотека повинна залучати користувачів до визначення цих змін

Теоретичне підґрунтя бібліотеки 2.0

- **зміст такої моделі розвитку бібліотеки в тому, що залучення нових та утримання старих користувачів відбувається завдяки можливості їм самим брати участь у створенні необхідних їм фізичних і віртуальних послуг та оцінюванні попиту на послуги не за уявленнями бібліотекаря, а за вимогами користувача**

Теоретичне підґрунтя бібліотеки 2.0

- **бути готовими експериментувати, уміти вчитись на власних помилках, постійно удосоналювати форми обслуговування і вводити нові послуги на підставі зворотнього зв'язку із користувачами**

Головні принципи побудови бібліотеки 2.0

- орієнтація на користувача
- використання всіх доступних технологічних новацій
- залучення користувачів до удосконалення бібліотечних сервісів
- охоплення якомога більшої кількості користувачів, враховуючи принцип “лонг тейл” (орієнтація на товари та послуги, що не користуються значним попитом, тобто не «розкручені», а тому не є високо конкурентними)

Головні принципи побудови бібліотеки 2.0

- модульне програмне забезпечення (розбите на компоненти)
- постійний розвиток у сторону удосконалення
- широке використання сервісів веб 2.0-технологій
- відкриті стандарти

Філософія бібліотеки 2.0 полягає

- у постійному вивченні потреб користувачів і регулярному зворотньому зв'язку з читачами, оцінці і оновленню бібліотечних сервісів
- як нові, так і давно існуючі послуги і сервіси необхідно періодично переглядати, щоб впевнитись у тому, що вони відповідають потребам користувачів

Дякую за увагу!

obashun@irex.ua